

כ"ו תשרי, תשע"ח

16 אוקטובר, 2017

לכבוד: הוועדה להערכת איכות הלימודים בלימודי חינוך לגיל הרך

שלום רב,

הנדון: מענה המכללה האקדמית לחינוך - אורנים לגבי דוח הוועדה להערכת איכות הלימודים בלימודי חינוך לגיל הרך

אנו מתכבדים להעביר אליכם את המענה של המכללה האקדמית לחינוך – אורנים, לדו"ח הוועדה להערכת איכות הלימודים בחינוך לגיל הרך. הנהלת המכללה, הנהלת הפקולטה לחינוך והנהלת החוג לגיל הרך, מבקשות להודות לכם על הערותיכם המשמעותיות והבונות. יש לציין כי המהלך כולו היה מאוד משמעותי עבורנו - החל בתהליך ההערכה העצמית עצמו וכתובת דוח ההערכה, דרך ביקור הוועדה במכללה וכלה במסמך הנוכחי. כל אלו תרמו לבחינה פנימית מעמיקה, למינוף משמעותי של תכניות החוג לגיל הרך ולייזום שינויים מהותיים, מקדמים ומצמיחים בהן.

כללית, אנו רואים בתהליך זה שלב מכונן בגיבוש תרבות ההערכה האקדמית במכללה.

בברכה,

ד"ר ניר מיכאלי - רקטור

ני

פרופ' יערה בר-און - נשיאה

יערה בר-און

על פי בקשתכם, המענה להמלצות הוועדה ערוך בטבלה על פי סדר הופעתן בדוח.

צעדים ליישום המלצות הוועדה (כולל לוח זמנים ליישום)	המלצות הוועדה	הגדרת השינוי כהכרחי/כרצוי	
<p>הנהלת המכללה והנהלת הפקולטה לחינוך ממשיכות ללוות את החוג לגיל הרך בקשריו עם הקהילה ובמגוון היוזמות של קשרים ושותפויות חדשות. כך גם לגבי תכניות מיוחדות בחינוך מיוחד, פיתוח חשיבה מדעית, שילוב אמנויות בחינוך ושל ספרות ילדים. להלן מספר דוגמאות ליוזמות חדשות בתשע"ח:</p> <p>א. פתיחת תכנית למחנכות לידה-שלוש במכללה, במימון עם קרן "ברכה".</p> <p>ב. שילוב של טכנולוגיות חדשות במקבץ אמנות.</p> <p>ג. השתתפות החוג לגיל הרך בליל המדענים.</p> <p>ד. יצירת פרויקטים משותפים בין קורס שילוב ילדים עם צרכים מיוחדים לבין אימוני הוראה בגן ה"רגיל".</p>	<p>ההיבטים של חדשנות בהוראה בגיל הרך כמו הושטת יד לקהילה, תכנית מיוחדת לחינוך מיוחד בגיל הרך, ופיתוח חשיבה מדעית בגיל הרך, מהווים נקודות עוצמה של מכללת אורנים ושל התכניות לגיל הרך.</p> <p>- על הנהלת המכללה לוודא המשך פיתוח שלהן.</p> <p>- על ההנהלה לדאוג לכך שהיבטים אלה יבואו לידי ביטוי בתכנית הלימודים לגיל הרך ובשיעורים.</p>	הכרחי	1. הנהלה
			2. סגל
<p>בעקבות הערות הוועדה, נערכה הגדרה מחודשת של שיוך מרצים לחוג, כבסיס לאיוש הסגל בחוג.</p>	<p>יש להעמיק את המאמצים לבניית סגל ליבתי המחויב למכללה ולתכנית על ידי הגדלת אחוזי המשרה של המרצים בתכנית הגיל הרך.</p>	הכרחי	
<p>קיימת שאיפה מתמדת להעסקת סגל בעל תואר שלישי, עידוד מרצים ללימודי תואר שלישי וגיוס סגל חדש בהתאם. מדיניות זו אף התחזקה לאחר דו"ח הוועדה.</p>	<p>להרחיב את הסגל בעל תואר שלישי בתחום הגיל הרך.</p>	הכרחי	

צעדים ליישום המלצות הוועדה (כולל לוח זמנים ליישום)	המלצות הוועדה	הגדרת השינוי כהכרחי/כרצוי	
			3. תכנית לימודים
בעקבות תהליך ההערכה העצמית של החוג ובעקבות הערת הוועדה, נערכים מפגשים תכופים יותר לתיאום בין מרצים. ואכן בשיחות חתך שהתקיימו עם סטודנטיות בשנת תשע"ז נושא החפיפה בין הקורסים כמעט ולא בא לידי ביטוי.	לצמצם חפיפה בין קורסים.	הכרחי	
החל משנת תשע"ז הסילבוסים מנותבים אוטומטית (באופן ממוחשב) אל ראשי החוגים ורק לאחר אישורם הסילבוס עולה לאוויר. פעולה זו מאפשרת תמונת רוחב חוגית ובקרה טובה יותר על רמת הדרישות והיקפן.	לדאוג להאחדה של הדרישות בין הקורסים. יש קורסים עם דרישות אקדמיות גבוהות המתאימות למכללה ואחרים עם דרישות נמוכות.	הכרחי	
בעקבות הערה זו, החל - בתשע"ח ייעשה שימוש בסימולציות לשם תרגול העבודה עם הורים. כמו כן למן שנת התנסות המעשית הראשונה, תיכלל התייחסות מפורשת לקשר עם ההורים.	להרחיב התייחסות להורות והמשפחה בראייה רב תרבותית והמשתמע מכך לגבי שיתוף הורים.	הכרחי	
החל בתשע"ח, יתוגברו המפגשים השוטפים בין מרצי החוג לבין המדריכות הפדגוגיות לשם תיאום התכנים בתחומי הדעת השונים.	לוודא שיח שוטף בנוגע לתכני הלימוד בין המרצים בתכני התוכן השונים לצוות ההדרכה.	הכרחי	
			4. הכשרה מעשית
תיבחן האפשרות כי החל בשנת תשע"ט גם הסטודנטיות הלומדות חני"מ לגיל הרך תתנסנה במסגרות לידה-שלוש.	לוודא שכל הסטודנטיות כולל אלה המתמחות בחינוך מיוחד מתנסות עם תינוקות ופעוטות.	הכרחי	

צעדים ליישום המלצות הוועדה (כולל לוח זמנים ליישום)	המלצות הוועדה	הגדרת השינוי כהכרחי/כרצוי	
<p>רצף ההתנסות הקיים כיום בחוג לגיל הרך במכללת אורנים מאפשר התנסות מעשית מעמיקה ומשמעותית עם גילאי הינקות. מעבר לתרומה להתפתחות המקצועית של פרחי ההוראה, יש בדגם זה מחויבות עמוקה להציע מענה למחסור האדיר שיש כיום במדינת ישראל לנשות ואנשי מקצוע ראויים לחינוך בשלוש השנים הראשונות לחיים. יחד עם זאת, לאור הערת הוועדה בנושא – הנושא יידון וייבחן שוב באופן מעמיק ושיטתי בתשע"ח.</p>	<p>לשקול מחדש את רצף ההתנסות. נראה שעדיף להתנסות עם תינוקות ופעוטות בשנה א'.</p>	<p>רצוי</p>	
<p>בעקבות הערה זו, נבנתה תכנית לגננות מאמנות ביחד עם מפקחות מחוז חיפה ומחוז צפון של משרד החינוך. יחד עם זאת, נדרשת מדיניות של משרד החינוך שתכוון את הגננות המאמנות ללימודים בתחום זה. מכללת אורנים נמצאת בקשר עם אנשי המשרד על מנת לקדם גם את הנושא הזה.</p>	<p>להנהיג תכנית הכשרה לגננות המאמנות את הסטודנטיות בהתנסות האישית</p>	<p>רצוי</p>	
<p>בעקבות ההערה, נבחן תהליך ההכנה של הסטודנטיות לקראת המעבר להתמחות במשרד החינוך. נערכו שינויים בסדנת ההכנה לעבודה, לרבות כתיבת קורות החיים וסיוע במציאת עבודה.</p>	<p>כדאי להכין את הבוגרים המעוניינים בכך לקבלה לעבודה במשרד החינוך</p>	<p>רצוי</p>	
			<p>5.סטודנטים ובוגרים</p>
<p>בעקבות הערה זו, חודדו ותוקפו קריטריוני הקבלה, וגובשו מחוון קריטריונים וסולם מדידה לדירוג המועמדות.</p>	<p>על התכניות לגיל הרך לקבוע מראש את מטרת ראיון הקבלה, השאלות שיופיעו בראיון ודירוגים שיטתיים של המועמדים. יש לנצל את הראיון כדי להוציא</p>	<p>הכרחי</p>	

הגדרת השינוי כהכרחי/כרצוי	המלצות הוועדה	צעדים ליישום המלצות הוועדה (כולל לוח זמנים ליישום)
	מועמדים שבאופן ברור אינם מתאימים.	
רצוי	כדאי להגביר את המעקב והייעוץ לסטודנטים, במיוחד בשנות הלימודים א' ו-ג', גם כדי לעמוד על הסיבות לנשירה בשנים אלו, ובעיקר כדי לנקוט באמצעים בעוד מועד כדי לצמצמה.	בעקבות הערה זו הוקמה בפקולטה לחינוך "ועדת פרט" שתפקידה לבחון את הסיבות לנשירה ולהציע דרכי תמיכה מגוונות בסטודנטיות אשר נראה כי נמצאות במצוקה כלשהי שעלולה להובילן לנשירה (תמיכה אקדמית או באמצעות דיקן הסטודנטים). בנוסף, החוג פונה באופן יזום אל סטודנטיות בשנתון ד' הגוררות הגשת עבודות ומלווה אותן עד סיום החובות בדרכים שונות (כמו למשל, מתן הנחיות לבקשת אישור הגשת עבודות באיחור, ותגבור סיוע בסמינריונים).
רצוי	כדאי לערוך מעקב שיטתי אחרי בוגרי ובוגרות התכניות, ולקשור אותם למכללה באמצעות השתלמויות וכינוסים. מעקב זה יכול גם אסוף נתונים על העסקת בוגר.	בעקבות תהליך ההערכה העצמית נערך בתשע"ו סקר בוגרים והוא ימשיך וייערך מדי שנתיים.
6. תשתיות		
הכרחי	לדאוג לגישה למאגר המידע ERIC	אל מאגר המידע ERIC ניתן להגיע דרך EBSCO אשר כלול במאגרי המידע של הספרייה, כרשום בדוח. בעקבות הערה זו, תודגש הנגישות אליו.
הכרחי	לדאוג לקיום מרתבי עבודה אישיים לתברי הסגל במידה ואינם קיימים.	במכללה קיימים מרחבי עבודה אישיים באזורים שונים במכללה. לסגל ההדרכה של החוג יש חדר עבודה ייעודי נוח ומאובזר על פי צרכיו.

הגדרת השינוי כהכרחי/כרצוי	המלצות הוועדה	צעדים ליישום המלצות הוועדה (כולל לוח זמנים ליישום)
		כמו כן קיים בספרייה חדר חוקרים המיועד ומותאם לכלל מרצי המכללה.
		7. איכות ההוראה והלמידה
רצוי	במסגרת התכנית יש לסייע לבוגרים להכין תיק עבודות אותו יוכלו להציג במידה וייבחרו לעבוד במשרד החינוך	בעקבות הערה זו, החל משנת תשע"ח יידרשו הסטודנטים להכין תיק עבודות במסגרת קורס "ניהול גן".
		8. מחקר
הכרחי	להגדיל את התמיכה במחקר של חברי סגל הגיל הרך, הן בתקציבי מחקר והן בתנאים הנדרשים לצורך ביצוע מחקר לדוגמה, שעות ייעודיות למחקר, ליווי חוקרים מתחילים על ידי חוקרים מנוסים. להרחיב את הסיוע לחוקרים, במיוחד במחקר יישומי בגיל הרך.	התמיכה במחקר בשנה האחרונה התרחבה: הרשות למחקר מתקצבת יותר מבעבר שעות מחקר של מרצים מהחוג (כדי לאפשר פניות למחקר ופרסום, במקום שעות הוראה) והשתתפות בכנסים, מעבר להצעת סדנאות מחקר. כמו כן, מרצה מהחוג משתתפת בתכנית הפוסט-דוקטורנטים של מכון מופ"ת. בתשע"ח תיבחן אפשרות נוספת של פנייה משותפת של סגל החוג למימון מחקר יישומי משותף על ידי מכון מופ"ת.
הכרחי	לתמוך ביכולות המחקריות הנדרשות מן הסטודנטיות. הכנה כזאת צריכה לכלול פיתוח הבנה מחקרית, סדנאות כתיבה אקדמית, קריאת מחקר באנגלית, היכרות והתנסות במגוון מתודות בסמינריונים המחקריים ומודעות לסוגי המחקר המתאימים לחקר ההתנסות.	על מנת לשפר את המיומנויות המחקריות של הסטודנטים נפתח בתשע"ז קורס MOOC באנגלית. החל בתשע"ח, מנחי הסמינריונים והמרצים בקורסי שיטות מחקר בחוג ישתתפו במפגשי תיאום ודיון על הסמינריונים, שיתקיימו בהנחיית המרכז לקידום ההוראה. בנוסף, החל בתשע"ח תינתן לסטודנטיות לגיל הרך תמיכה ייעודית בקריאת מאמרים באנגלית, על ידי

צעדים ליישום המלצות הוועדה (כולל לוח זמנים ליישום)	המלצות הוועדה	הגדרת השינוי כהכרחי/כרצוי	
ETA Full-brighter			